

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ
Одељење за ратне злочине
Кж1 По2 3/25
13.6.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, Одељење за ратне злочине, у већу састављеном од судија Растка Поповића, председника већа, Оливере Анђелковић, др Миодрaга Мајића, Душана Агатоновића и Раше Јанковића, чланова већа, уз учешће вишег саветника Росанде Џевердановић Савковић, као записничара, у кривичном поступку против **окривљеног АА**, због кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, одлучујући о жалбама јавног тужиоца за ратне злочине, браниоца окривљеног АА, адвоката Славка Переског и браниоца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К-По2 6/20 од 24.12.2024. године, у седници већа одржаној дана 13.06.2025. године, једногласно је донео

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ жалба јавног тужиоца за ратне злочине, па се **ПРЕИНАЧАВА** пресуда Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К-По2 6/20 од 24.12.2024. године, само у делу одлуке о кривичној санкцији, тако што Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, окривљеног АА, због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, применом наведеног законског прописа и одредби чланова 4, 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ, осуђује на казну затвора у трајању од 13 (тринаест) година, док се жалбе бранилаца окривљеног АА, адвоката Славка Переског и адвоката Милоша Брујића, **ОДБИЈАЈУ** као неосноване, а првостепена пресуда, у непреиначном делу, **ПОТВРЂУЈЕ**.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду, Одељење за ратне злочине К-По2 6/20 од 24.12.2024. године, окривљени АА оглашен је кривим због извршења кривичног дела ратни злочин против цивилног становништва из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, па је, применом наведеног законског прописа и одредби чланова 4, 5, 33, 38 и 41 КЗ СРЈ, осуђен на казну затвора у трајању од 10 (десет) година. На основу одредбе члана 258 став 4 ЗКП, оштећени су, за остваривање имовинскоправног захтева, упућени на парницу. На основу

члана 264 став 4 ЗКП, окривљени АА је ослобођен обавезе да накнади трошкове кривичног поступка, те исти падају на терет буџетских средстава суда. На основу члана 264 став 1 ЗКП, у вези члана 261 став 9 ЗКП, обавезан је окривљени АА да накнади трошкове паушала, у износу од 10.000,00 динара у року од 15 дана од дана правоснажности пресуде, под претњом принудног извршења.

Против напред наведене пресуде, благовремено су у жалбе изјавили:

- јавни тужилац за ратне злочине, због одлуке о кривичној санкцији, са предлогом да Апелациони суд у Београду, на основу члана 455 став 2 ЗКП, усвоји жалбу јавног тужиоца и преиначи побијану пресуду Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2 6/20 од 24.12.2024. године, тако што ће окривљеном АА изрећи казну затвора у дужем временском трајању;

- бранилац окривљеног АА, адвокат Славко Перески, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд у Београду ожалбену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, или преиначи на тај начин што ће окривљеног ослободити од кривичне одговорности;

- бранилац окривљеног АА, адвокат Милош Брујић, из свих законских разлога, са предлогом да Апелациони суд, као другостепени, преиначи ожалбену пресуду, тако што ће окривљеног ослободити од оптужбе, тј. донети ослобађајућу пресуду, или ожалбену пресуду укине и предмет врати првостепеном суду на поновно суђење, уз захтев да, у смислу одредбе члана 447 став 2 ЗКП, буде обавештен о седници већа Апелационог суда.

Јавни тужилац за ратне злочине, поднео је одговоре на жалбе бранилаца окривљеног АА, адвоката Славка Переског и адвоката Милоша Брујића, са предлозима да жалбе треба одбити као неосноване.

Бранилац окривљеног АА, адвокат Милош Брујић поднео је одговор на жалбу јавног тужиоца за ратне злочине Ктж-бр. 4/20 од 06.02.2025. године, са предлогом да се жалба јавног тужиоца одбије као неоснована.

Јавни тужилац за ратне злочине, у предлогу Ктж-бр. 3/25 од 27.03.2025. године, предложио је да се жалбе бранилаца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића и адвоката Славка Переског, изјављене против пресуде Вишег суда у Београду, Одељења за ратне злочине К-По2 6/20 од 24.12.2024. године, одбију као неосноване.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, одржао је седницу већа, у складу са одредбом члана 447 ЗКП, у присуству јавног тужиоца за ратне злочине Бруна Векарића, те браниоца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића, на којој је размотрио списе предмета, па је, након разматрања навода и предлога из жалби, имајући у виду и предлог јавног тужиоца за ратне злочине, као и одговоре јавног тужиоца за ратне злочине, на жалбе бранилаца окривљеног АА, и одговор браниоца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића, на жалбу јавног тужиоца за ратне злочине, те објашњења навода жалби, које су дали јавни тужилац за ратне злочине и бранилац окривљеног, а након што је првостепену пресуду испитао у оквиру основа, дела и правца побијања, који су истакнути у жалбама, сходно одредби члана 451 став 1 ЗКП, донео одлуку као у изреци пресуде.

Жалбом браниоца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића, побија се првостепена пресуда због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438 став 1 тачка 11 ЗКП, тако што се истиче да је изрека пресуде неразумљива, с тим што се не конкретизује у чему се неразмљивост састоји. Такође, жалбом наведеног браниоца, као и жалбом браниоца окривљеног АА, адвоката Славка Переског, побија се првостепена пресуда због битне повреде одредаба кривичног поступка из члана 438 став 2 тачка 2 ЗКП, тако што се истиче да је изрека пресуде противречна разлозима пресуде, односно да су разлози потпуно нејасни и у знатној мери противречни, као и да о одлучним чињеницама постоји знатна противречност између онога што се наводи у разлозима пресуде и садржине записника о исказима датим у поступку.

Међутим, супротно изнетим жалбеним наводима о учињеним битним повредама одредаба кривичног поступка из цитираног законског члана, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, налази да је првостепена пресуда, како у изреци, тако и у образложењу јасна, односно, садржи јасне и непротивречне разлоге о свим одлучним чињеницама, из којих се закључује како је окривљени АА извршио кривично дело за које је оглашен кривим и које је радње предузео ради извршења истог. Такође, из наведених разлога се види који докази потврђују одлучне чињенице о извршењу кривичног дела, а потом и како је првостепени суд ценио изведене доказе, што је све у складу са садржином доказа на којима се заснивају закључци првостепеног суда.

Првостепеном пресудом, под алинејом а) окривљени АА оглашен је кривим да је дана 20.05.1992. године, у групи са још четири припадника Војске Републике Српске и уз помоћ ББ, учествовао у проналажењу и хапшењу групе од 14 цивила бошњачке националности, који су се, услед страха од напада војске и полиције Републике Српске, скривали у напуштеном каменолому, недалеко од села Борковац, а затим заробљене цивиле бошњачке националности спровели до куће ВВ, када је неко из групе нападача, пуцањем из ватреног оружја, усмртио ГГ, који се налазио на зачељу колоне, а затим, дошавши до поменуте куће, уз помоћ ДД, који се ту већ налазио, и осталих војника, пушкама на готовс, обезбеђивали терен и спречавали заробљене цивиле бошњачке националности да се удаље са лица места, којом приликом их је АА ударао шакама и ногама по свим деловима тела, одузимао новац и драгоцености, уз псовке на етничкој и верској основи, а након злостављања ова група је одведена до падине према оближњем потоку, где су поређани и окренути лицем према потоку, и где је у њих пуцано из ватреног оружја, којом приликом је смртно страдало седам цивила.

У жалбама бранилаца окривљеног, анализирају се искази сведока-оштећених ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ и ЗЗ, преживелих из критичног догађаја, уз оспоравање чињенице да ови оштећени познају окривљеног, из периода када се догађај десио.

Међутим, према налажењу Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, из исказа напред наведених сведока-оштећених, првостепени суд је несумњиво утврдио да ови оштећени познају окривљеног АА, те да су га критичног дана 20.05.1992. године и препознали.

Наиме, сведок-оштећени ЂЂ, у свом исказу, између осталог је навео да је 20. маја, када су их опколили мештани Борковца, које познаје, видео четири особе и то ДД, ББ званог "...", АА званог "... и особу по надимку ... из ... Такође је навео и да им је АА наредио да стану у близини куће ВВ и рекао им да новац, накит и остале вредне предмете изваде и баце испред себе, те је он лично покупио злато. У једном тренутку сведок-

оштећени је покушао са земље да узме свој сат, али се АА окренуо, ошамарио га и питао шта ће му време. Осим тога, навео је и да су им АА и ... рекли да у колони, један по један, иду у правцу потока, па када су стигли, да се окрену леђима према потоку.

Сведок-оштећени ЕЕ, у свом исказу, између осталог је навео да када су дошли до куће ИИ, појавила су се још њих четворица, и то лице по надимку ... (несумњиво надимак окривљеног АА), којег је познавао од пре рата, зна да је живео на подручју ..., био је у војној маскирној униформи, наоружан аутоматском пушком, а на ногама је имао ципеле "канађанке", тада је имао око 35, 40 година, имао је риђу косу и пегаво лице, а таквог, у униформи, виђао га је у Братунцу, док је још радио. Код ИИ куће, АА им је рекао да предају паре, сатове и накит, јер ће у противном бити убијени, па су испред њега, на траву, одвојили шта је тражио. АА је покупио сав новац, златни накит и сатове, у своје џепове. У моменту стрељања било их је четворица, и то АА, ДД и још двојица непознатих војника.

Сведок-оштећени ЖЖ, у свом исказу је, између осталог, навео да док су се кретали, колони су, и са једне и са друге стране, прилазили наоружани пушкама М-48, паповкама и аутоматским пушкама, српски војници, међу којима је препознао АА, званог ... којег је упознао 1991. године. АА је, као први униформисани добровољац са хрватског ратишта, дошао у Братунац. Видео га је у граду у униформи, био је наоружан пиштољем, имао је жуту браду мало дужу. Од тада па до 20. маја 1992. године, АА је видео 10, 15 пута, и тог 20.05. када га је видео био је потпуно сигуран да је то АА, имао је тада браду можда мало краћу него раније, жуту, која иде на црвено. Када су се у колони приближавали његовој кући, команду је преузео управо АА који је почео псовкама и увредама да им говори да су балије, да су Турци, да их треба побити, да им јебо Алија мајку, да су хтели муслиманску државу па ето им сад. АА је све време, док су били постројени близу његове куће, псовао, отимао накит, новац и вредности и ударао их. Њега лично је више пута ударао шакама у лице и ногама обувеним у војничке чизме, по гениталијама и псовао му је мајку. Видео је да је на исти начин ударао и ЈЈ, КК и све остале. Све одузете ствари је узимао својим рукама АА, а када је завршено одузимање новца и накита, АА је наредио да крену према кући ИИ, која се налази 100 метара одатле. Код ИИ куће су их поново постројили, што је наредио АА, и поново је отпочело псовање, испитивање и ударање. Све је то радио АА.

Сведок-оштећени ЗЗ, у свом исказу, између осталог је навео да не познаје АА, али је истакао да је све драгоцености, које су морали да предају, скупила једна особа са наранџастом, жутом косом, а та особа није била ни ББ ни ДД, које је знао од раније. Навео је и да је, када је дошао у Америку, написао оцу писмо у ком је описао догађај и остаје при свему ономе што је тада написао оцу.

Имајући у виду цитиране исказе сведока-оштећених, правилан је закључак првостепеног суда да су сведоци-оштећени ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ познавали окривљеног АА званог ..., пре критичног догађаја. Чињеница је да сведок оштећени ЗЗ, (у време критичног догађаја имао 18 година), у свом исказу на главном претресу, није директно идентификовао окривљеног АА, међутим, дао је опис особе са наранџастом, жутом косом, која особа није била ни ББ, ни ДД, које је знао од раније, тако да се овакав опис, према правилном ставу првостепеног суда, као карактеристичан по боји косе, може односити само на окривљеног, како су његов изглед, у критично време, и други сведоци описивали. При томе, сведок ЗЗ, у критично време тек пунолетан, према правилном налажењу првостепеног суда, није ни морао окривљеног, од раније и пре критичног

догађаја, да примети и запамти по изгледу и понашању, као што је то случај са сведоцима оштећенима ЂЂ, ЕЕ и ЖЖ. Осим тога, сведок оштећени ЗЗ, у писму упућеном оцу, након доласка у Америку, између осталог је навео да је критичном приликом било њих шест, и то ББ, ДД из ..., неки АА из ... и још тројица (несумњиво је да је окривљени АА, звани "...", из ...).

У жалби браниоца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића, истичу се наводи сведока оштећеног ЗЗ, испитаног путем видео-конференцијске везе, када је питао, а након што је окривљени стао за говорницу, да ли може да се увелича слика како би окривљеног видео, да окривљени изгледа као човек који је пуцао, али да је тада имао црну косу.

Међутим, а имајући у виду изричиту идентификацију окривљеног, од стране тројице очевидаца, напред наведених сведока оштећених, првостепени суд је правилно нашао да није од значаја, односно, да не утиче на правилност закључка да је доказано да је окривљени АА био у критично време и на критичном месту, те предузимао инкриминисане радње, то што је, тридесетдве године после критичног догађаја, у свом првом исказу, сведок ЗЗ, путем видео-конференцијске везе, гледајући у оптуженог, не у крупном плану, навео да окривљени изгледа као човек који је пуцао, али да је тада имао црну косу, односно, не може се прихватити став браниоца оптуженог, да га овај сведок није препознао, те да оптужба, у односу на ову чињеницу, нема доказа, посебно имајући у виду да се оптужбом окривљеном и не ставља на терет да је он пуцао у постројене цивиле.

У исказу напред наведених сведока – оштећених, који су присуствовали критичном догађају и исти преживели, како то наводи првостепени суд, садржан је цео критични догађај, а из чијих исказа је суд утврдио сваки детаљ овог догађаја, од тога како су цивили 20.05.1992. године, пронађени у напуштеном каменолому, недалеко од села Борковац и одведени до куће ВВ, а затим до падине према оближњем потоку, колико их је било, како су изгледали, полну и старосну структуру тих цивила, њихово понашање и понашање војника према њима. Такође, наведени сведоци – оштећени, сагласни су да су из шуме, напоследку одведени до оближњег потока, да су поређани и окренути лицем према потоку, где је на њих пуцано из ватреног оружја, те да их је АА ударао шакама и ногама по свим деловима тела, одузимао новац и драгоцености, уз псовке на етничкој и верској основи.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, првостепени суд је правилно поступио када је исказе сведока оштећених, ЂЂ, ЕЕ, ЖЖ и ЗЗ, прихватио као истините и у битним деловима међусобно сагласне.

Жалбама бранилаца окривљеног, указује се да сведок ЂЂ има само посредна знања, која су, у претеженом делу, контрадикторна са осталим изведеним доказима, па тиме одбрана сматра да се осуђујућа пресуда не може заснивати на исказу овог сведока.

Међутим, првостепени суд, чињенично стање описано у алинеји а), у односу на догађај од 20.05.1992. године, није ни утврдио из исказа сведока – оштећеног ЂЂ, оца сведока – оштећеног ЗЗ и покојне ..., која је критичном приликом смртно страдала, већ је напротив, у односу на наводе сведока ЂЂ, који се односе на идентитет извршилаца, његов исказ ценио са резервом.

У жалби браниоца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића, истиче се да је сведок – оштећени ЂЂ свој исказ дао у Кантоналном тужилаштву Тузланског кантона, дана 23.11.2005. године, а који сведок није испитан на главном претресу пред Вишим судом у Београду, на који начин је, према ставу браниоца, ускраћено право окривљеном на правично суђење, јер није имао могућност да сведоку оштећеном поставља питања, као и да се изврши суочење, чиме је повређен члан 89 ЗКП.

Међутим, сведок – оштећени ЂЂ, исказ је дао у Кантоналном тужилаштву Тузланског кантона, дана 23.11.2005. године, те с обзиром да је исти преминуо 2013. године, првостепени суд се, на главном претресу, упознао са садржином наведеног исказа, па како је предметни записник сачињен пред надлежним органом БиХ, у свему изведен у складу са одредбама Законика о кривичном поступку, на истом се може заснивати пресуда, па самим тим нема ни повреде начела непосредности, имајући у виду одредбе Законика о кривичном поступку, које јасно овлашћују суд да на главном претресу, под одређеним условима, уместо непосредног саслушања сведока и вештака, прочита записнике о њиховом ранијем саслушању.

У односу на догађај од неутврђеног дана, почетком јуна 1992. године, описан у алинеји б) изреке првостепене пресуде, када је окривљени АА, звани "...", оштећену ЛЛ прислио на сексуални однос (силовао), жалбама бранилаца окривљеног АА, оспоравају се искази сведока оштећене ЛЛ и сведока ЉЉ и ММ, истицањем да је сведок – оштећена ЛЛ кривично дела пријавила тек 24.03.2017. године, дакле двадесетпет година након догађаја, те да оштећена не зна тачан датум и време догађаја, што је, према ставу одбране, неприхватљиво, док сведок ММ даје исказ у три наврата, у којима се различито изјашњава о критичном догађају и извршиоцима, а да сведок ЉЉ нема непосредна сазнања о силовању њене сестре.

Сведок оштећена ЛЛ, у свом исказу, који је дала у тужилаштву Босне и Херцеговине, дана 24.03.2017. године, навела је да је рођена у ..., Општина ..., где је провела живот до заробљавања од стране српских војника, које се десило у мају 1992. године, описујући како је, заједно са својим родитељима и сестром ЉЉ, одведена у комплекс Рудника "Сасе", у који су једног дана довели њој од раније познату ММ. Такође је навела да је почетком јуна 1992. године, заједно са сестром ЉЉ и ММ, одведена у Братунац, када су прво одведене у једну кућу, у којој су све три биле у различитим собама, а потом су све три одвели у другу кућу, исто у Братунцу, у којој су били војници међу којима је видела војника по надимку "...", којег је знала од раније, када је пролазио кроз Сасе и за којег је знала да га ословљавају са "...", зна да се презивао ..., а касније је сазнала да се зове ... Наредио јој је да се попне на спрат у собу, што је морала да уради, а одмах за њом је ишао "...", који је затворио врата собе и легао на кревет. Она је стајала на средини собе, укочена као кип и чекала је да види шта ће јој се десити. Добро је знала ко је "...", о њему је још у Сасама чула све најгоре, што је вероватно утицало на то да је беспоговорно слушала све његове наредбе, бојећи се за свој живот. Наредио јој је да се скине, што је она морала да учини, па је скинула доњи део гардеробе, стојећи још увек на сред собе, након чега јој је "...", наредио да приђе и легне на кревет, после чега ју је силовао. Није је ударао и није јој ништа говорио. Тело јој је било згрчено, била је невинна. Када је ушао у њу, осетила је бол и дрхтавицу. Након што је свршио у њу, наредио јој је да оде да се истушира. Навела је да је војник АА звани "...", живео у ..., које је на удаљености мање од километра од њеног насеља ..., био је средње висине, виши од ње, имао је светлу ретку косу, риђе боје, био је мало проћелав изнад чела, није био ни дебео ни мршав, светлог тена и колико се сећа имао је пеге на лицу и рукама, а имао је браћу,

са једним од њих је ишла заједно у разред, у основној школи. Те ноћи је видела сестру ЉЉ и ММ, и на основу њиховог изгледа је закључила да су и оне силоване у тој кући. Она је рекла сестри ЉЉ шта јој се десило, а сећа се да јој је сестра ЉЉ у разговору рекла да је њу силовао НН. Након што јој је предочен фотоалбум ознаке Т20 0 КТРЗ 009790 14, са фотографијама шест мушких особа, сведок оштећена је препознала мушкарца под редним бројем 3, као војника АА званог "...", који ју је силовао у кући у Братунцу.

На главном претресу одржаном дана 30.09.2024. године, сведок оштећена је испитана путем видео конференцијске везе са судом у Канади, када је остала при исказу који је дала у Тужилаштву у Босни и Херцеговини дана 24.03.2017. године.

Сведок ЉЉ, сестра сведока оштећене ЛЛ, у свом исказу, који је дала Тужилаштву Босне и Херцеговине, дана 01.08.2017. године, описала је како су, у другој половини маја 1992. године, она, њена сестра ЛЛ и родитељи, одведени у просторије Рудника, те је, између осталог, навела да су почетком јуна, она, њена сестра ЛЛ и ММ одведене у Братунац, у неку муслиманску кућу, у коју је упала група војника од којих је препознала НН и АА званог "...", након чега су одведене у неку другу кућу, недалеко од прве, где је она силована од стране НН. Добро зна, иако у том моменту није знала, да су исте ноћи силоване и њена сестра ЛЛ и ММ. Зна да је њену сестру силовао АА "...", јер јој је она то рекла.

Сведок ММ исказ је дала у неколико наврата, и то у ЦИРЗ Државној агенцији за истрагу и заштиту, Министарства безбедности БиХ, дана 31.01.2006. године и 07.05.2013. године, потом у Тужилаштву БиХ, дана 06.11.2014. године, као и на главном претресу одржаном дана 26.01.2022. године, пред првостепеним судом. Описала је како је 27. маја 1992. године, са оцем и тетком, одведена до управне зграде рудника, где су били затворени. Такође је, између осталог, навела да су њу и две сестре ЛЛ и ЉЉ одвели у једну напуштenu кућу у Братунцу, где су биле распоређене у одвојене просторије, где су их ту ноћ физички злостављали и силовали. Њу је силовао извесни ..., ..., родом из ..., а ... и ... (...) су силовани ЛЛ и ЉЉ. Сутрадан у кућу је упала група од око 11 војника, на чијем је челу био њихов комшија АА "...", као и НН, те су их колима пребацили у неку другу кућу, где су поново биле распоређене у одвојене собе, мучили су их и силовали. На главном претресу, одржаном дана 26.01.2022. године, појаснила је да јој је ЛЛ рекла да ју је силовао "...". АА познаје од раније, живео је у ..., недалко од куће њених родитеља, а имао је сестру ..., браћу ..., ... и ..., а оца су му звали "...".

Сведокиње ЊЊ, ОО и ПП, које су у критичном периоду, заједно са сведоком оштећеном ЛЛ, сведоком ЉЉ (...) и сведоком ММ, биле затворене у просторијама Рудника цинка и олова "Сасе", у својим исказима су, између осталог, навеле да су ММ, ЛЛ и ЉЉ одатле одведене, а након повратка, како то наводе сведок ЊЊ и сведок ОО, биле су видно узнемирене и преплашене, па је сведок ОО пришла ЉЉ, повукла јој ролку са врата, када је видела модрице и уједе, па су оне почеле да плачу и рекле су да су их "...", и његови војници одвели у кућу у Братунцу где су их све три силовали, али нису рекле ко их је тачно силовао. Све три сведокиње су говориле о присуству АА званог "...", у просторијама Рудника цинка и олова "Сасе", познавале су га од раније.

Такође, у својству сведока испитане су РР и СС, сестре сведока оштећене ЛЛ и сведока ЉЉ (...), које су навеле да има је ЛЛ испричала да ју је, током боравка у неком стану у Братунцу, силовао АА звани "...", односно, како је то сведок СС навела, да јој је ЛЛ рекла да је њу силовао "...", те да га је описала као жутог, са пегама.

Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, налази да је првосепени суд правилно поступио када је исказ сведока оштећене ЛЛ прихватио као веродостојан, убедљив, животно логичан, уверљив и доследан, при чему је имао у виду да је оштећена, званично за овај кривични поступак, испитана 25 година после догађаја, а након тога још седам година касније, на главном претресу, када је суд имао могућност да оствари, посредством видео-конференцијске везе, непосредан увид у њено сведочење којим је њен ранији исказ детаљно потврдила, остављајући утисак да њено сведочење није пристрасно и мотивисано жељом за осветом, без обзира према коме, или некаквом материјалном, или другом врстом користи. Наиме, оштећена, у оба своја исказа, није тврдила да је окривљени према њој применио било какву силу, нити било какву претњу за њен живот или тело, нити речима, нити некаквим гестом из кога би могла или морала да закључи да таква претња постоји, што је оштећена могла да учини, а што је посебно утицало на уверљивост њеног казивања и описивања критичног догађаја, као и последица које је исти на њу имао. При томе, правилан је закључак првостепеног суда да је исказ сведока оштећене ЛЛ, практично потврђен исказом њене сестре ЈЛЈ, као и још четири младе жене, чији су искази напред наведени, а које су се, у исто време као и оштећена, налазиле у заробљеништву и које су сведочиле, како о томе шта им се догодило у кући у Братунцу, тако и о томе како је сведок оштећена ЛЛ изгледала и деловала по повратку из те куће. Приликом оцене исказа сведока оштећене ЛЛ, првостепени суд је правилно имао у виду и исказе њене две старије сестре РР и СС, које су сагласно потврдиле исказ оштећене ЛЛ, односно, да им је она испричала шта јој се критичном приликом догодило и ко ју је силовао. При томе, указивање у изјављеним жалбама на мењање исказа сведока ММ, без утицаја је на правилно утврђено чињенично стање, јер се сведок изјашњавала о својим посредним сазнањима и исказе је давала у временским размацима дужим од седам година.

У жалби браниоца окривљеног АА, адвоката Славка Переског, истиће се да је предочавање фотографија, одређених лица и самог окривљеног, оштећеној, без адекватног поступка препознавања, супротно одредбама Законика о кривичном поступку, те представља незаконито поступање.

Међутим, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, прихвата као правилан став првостепеног суда да фотоалбум ознаке Т20 0 КТРЗ 009790 14, са фотографијама шест мушких особа, међу којима је и фотографија окривљеног, представља саставни део записника о саслушању оштећене, која је том приликом препознала мушкарца, под редним бројем 3, као војника АА званог "...", који ју је силовао у кући у Братунцу. При томе, и ставом 3. члана 90. ЗКП, дозвољено је, када одређено лице није доступно, што је у конкретном случају била ситуација, након описа тог лица, показати његову фотографију, заједно са фотографијама других лица која су слична опису. У сваком случају, сведок оштећена ЛЛ, како је то већ напред образложено, познаје окривљеног АА, из периода пре критичног догађаја.

Жалбом браниоца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића, указује се на исказ сведока оштећене ЛЛ, из којег произилази да критичном приликом није било ни силе ни претње. Бранилац истиче и недостатак документације – лекарског уверења за оштећену ЛЛ, чиме је несхватљиво да суд, само на основу изјаве оштећене, поклони пуну веру исказу исте, и донесе осуђујућу пресуду.

Неспорно је да сведок оштећена ЛЛ не тврди да је окривљени, критичном

приликом, према њој применио физичку силу, нити тврди да је она пружила било какав отпор, физички, или на било који други начин, нити да јој је окривљени изричито и јасно претио да ће напасти на њен живот или тело, уколико не учини оно што од ње тражи. Међутим, првостепени суд је правилно нашао да опште околности, које су критичном догађају претходиле, воде томе да је доказано да је окривљени оштећену на полни однос присилио, користећи постојање ових околности које су и њој и њему неспорно познате, а то су, да је у току рат (оружани сукоб немеђународног карактера), да српска страна, у датом тренутку, има потпуну оружану контролу над тереном на коме се оптужени и оштећена налазе, да је оптужени наоружани припадник Војске Републике Српске, да је оштећена, заједно са старијом сестром ЉЉ и још неколико девојака њиховог узраста, практично у заробљеништву, да оштећеној, у критичном тренутку, није познато где јој се налазе родитељи, нити брат ТТ који је успео да избегне заробљавање, тако да је фактички потпуно немоћна да се супротстави, и то посебно управо окривљеном за кога је навела да је и тада добро знала ко је "...", о њему је још у Сасама чула све најгоре. С обзиром на све наведене околности, правилан је закључак првостепеног суда да је оштећена имала сасвим оправдане разлоге да се, критичном приликом, и поред изостанка физичке силе и конкретне претње од стране оптуженог, боји за свој живот и услед тога не пружи никакав отпор.

Такође, а имајући у виду доказе изведене током овог кривичног поступка, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, прихвата као правилан закључак првостепеног суда да није од утицаја на другачију одлуку чињеница да, у конкретном случају, не постоји медицинска документација о гинеколошком прегледу оштећене ЛЛ, након критичног догађаја, а који је обављен у Лозници, пошто је оштећена навела да је утврђено да није трудна, при чему је правилан став првостепеног суда да нема реалног изгледа да би покушај да се, после више од 32 године, прибави таква документација, успео, односно, то би неоправдано још више продужило трајање овог кривичног поступка.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, првостепени суд је правилно поступио када је исказ оштећене ЛЛ, као и исказе сведока ЉЉ (...) и ММ, прихватио као јасне, истините, међусобно претежно сагласне у погледу одлучних чињеница и непристрасно дате, будући да, према правилном ставу првостепеног суда, оне немају разлога да неосновано терете окривљеног. Приликом оцене исказа наведених сведока, првостепени суд је правилно имао у виду да је кривично дело, које је предмет овог поступка, учињено 1992. године, те је немогуће очекивати да се, о свим појединостима догађаја и хронологији, изјашњавају на потпуно идентичан и сагласан начин. Сасвим је животно да се поједини детаљи самог догађаја могу помешати, посебно када се ради о посредним сазнањима, али то не значи да је, услед тога, нужно обеснажено сведочење о главним и одлучним чињеницама.

Жалбом браниоца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића, оспорава се оцена исказа сведока ЋЋ, дата од стране првостепеног суда, односно, оцена промене његовог исказа на главном претресу. У том слислу, бранилац указује да је, приликом давања ранијих исказа пред државним органима БиХ, на сведока вршен притисак, те је изјаву потписао, али му нису дали да је прочита, и речи, које су наведене у исказу, нису његове.

У исказима датим пред Тужилаштвом Босне и Херцеговине, дана 02.11.2016. године и 15.02.2017. године, сведок ЋЋ је навео да поуздано зна да је АА заузео једну кућу, која је била преко пута Основне школе "Вук Караџић" (Братунац) и зна, из прича,

да је он ту, са својом групом, у којој су били ..., ..., ... и ..., доводио неке девојке и жене, између осталог и неке које су извођене из Дирекције (Рудник цинка и олова).

Наведене тврдње сведока ЋЋ, у сагласности су са исказима сведока УУ, ФФ и ХХ, па је тиме првостепени суд правилно поступио када није прихватио промену исказа сведока ЋЋ, на главном претресу, да није тачно то што је наведено у претходном његовом исказу датом пред Тужилаштвом Босне и Херцеговине.

Жалбом браниоца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића, оспорава се одлука првостепеног суда да одбије предлог браниоца окривљеног, да се као доказ изведу извештај Комитета уједињених народа за људска права, новински чланци који говоре о поступку расправе о доношењу Закона о заштити жртава тортуре и сам Закон о заштити жртава тортуре.

Међутим, према налажењу Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, првостепени суд је правилно поступио када је наведене предлоге одбране одбио, а који нису ни достављени од стране браниоца. И према оцени овог суда, а имајући у виду доказе изведене током овог кривичног поступка, напред наведени предложени докази од стране одбране, не би довели до другачије утврђеног чињеничног стања, па је тиме неоснован жалбени навод браниоца, да је наведене доказе суд требало да тражи по службеној дужности, а у циљу утврђивања правог чињеничног стања.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, жалбеним наводима бранилаца окривљеног АА, не доводи се у сумњу потпуност и правилност утврђеног чињеничног стања од стране првостепеног суда, с обзиром да, у конкретном случају, изведени докази несумњиво указују на окривљеног АА као извршиоца кривичног дела у питању, односно чињенице, које су из изведених доказа утврђене, међусобно су чврсто и логички повезане и у том смислу чине комплетну слику критичних догађаја и са сигурношћу упућују на једини могући закључак да је управо овде окривљени извршио кривично дело које је предмет оптужбе.

С обзиром на све изнето, према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, првостепени суд је одлучне чињенице правилно и потпуно утврдио, те на основу истих, правном квалификацијом из члана 142 став 1 КЗ СРЈ, правилно применио закон, јер се у радњама окривљеног АА стичу, како објективна, тако и субјективна обележја предметног кривичног дела, за које је и оглашен кривим.

Испитујући првостепену пресуду у делу одлуке о кривичној санкцији, а по жалбама јавног тужиоца за ратне злочине и бранилаца окривљеног АА, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, је нашао да је жалба јавног тужиоца основана.

Према оцени Апелационог суда у Београду, Одељење за ратне злочине, првостепени суд је правилно утврдио олакшавајуће околности на страни окривљеног АА, односно, његове личне и породичне прилике, чињеницу да је ожењен и отац четворо деце од којих је једно малолетно, рођено 2008. године, као и да је прошло тридесетдве године од извршења дела, те да је, у тренутку пресуђења, стар 58 година. Од отежавајућих околности, првостепени суд је имао у виду, пре свега, велики број убијених, чињеницу да је оптужени раније осуђиван, како је то наведено у његовим личним подацима, такође за кривична дела са елементом насиља, први пут 1993. године, због убиства свог саборца, из нехата, при чему је суд имао у виду да је то кривично дело такође извршено у ратно

време и да је од њега протекло више од тридесет година, као и 2018. године, при чему је кривично дело насиље у породици ипак знатно мање тешко од ратног злочина. Суд је имао у виду и околности под којима је кривично дело извршено, безобзирно понашање оптуженог, испољено током извршења кривичног дела, да за лишење живота цивила, мештана села Борковца, није било никаквог разлога, јер нису учинили ништа што би било повод за освету директно према њима, неспорно је да никакво оружје код њих није пронађено, нити техничка средства која би се могла употребити у ратне сврхе, те је и неспорно да су, међу убијенима, две женске особе, као и покојни ЂЂ, стар преко 70 година.

Међутим, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, а што се основано указује жалбом Јавног тужиоца за ратне злочине, налази да је првостепени суд дао пренаглашен значај олакшавајућим околностима на страни окривљеног АА, док са друге стране није у довољној мери ценио отежавајуће околности на страни окривљеног, имајући у виду и тежину извршеног кривичног дела и наступеле последице, као и околности под којима је дело извршено, односно да су оштећени били његове комшије и познаници, из истог или околних места, који ничим нису допринели понашању окривљеног, при чему је оштећена ЛЛ, у време критичног догађаја, била изузетно млада (тек напуњених 19. година).

С обзиром на наведено, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, усвајањем жалбе Јавног тужиоца за ратне злочине, првостепену пресуду је, у делу одлуке о кривичној санкцији, преиначио тако што је окривљеног АА осудио на казну затвора у трајању од тринаест година, налазећи да је оваква казна адекватна, те сразмерна тежини извршеног кривичног дела, проузрокованим последицама, околностима под којима је кривично дело извршено, степену кривичне одговорности окривљеног и као таква неопходна за остваривање сврхе кажњавања из члана 33 КЗ СРЈ. На другачију одлуку суда, у погледу кривичне санкције, нису били од утицаја жалбени наводи браниоца окривљеног АА, адвоката Милоша Брујића, да се у изреци пресуде наводи за која кривична дела је осуђиван окривљени АА, иако је наступила законска рехабилитација и требало је извршити брисање из казнене евиденције, па је тиме, према ставу одбране, повређен члан 102 став 6 Кривичног законика, у ком стоји “подаци о брисаној осуди не могу се ником дати”. Наиме, првостепени суд је, на главном претресу, извршио увид у извештај из правосудно – информационог система о осуђиваности АА, од 23.11.2022. године, при чему из списка предмета не произилази да је спроведен законом прописан поступак ради утврђивања да ли је наступила рехабилитација у односу на раније осуде.

Из свих изнетих разлога, Апелациони суд у Београду, Одељење за ратне злочине, на основу одредбе члана 459 став 1 ЗКП и члана 457 ЗКП, донео је одлуку као у изреци пресуде.

Записничар-саветник
Росанда Цевердановић Савковић,с.р.

Председник већа-судија
Растко Поповић,с.р.

За тачност отправка

Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић